

відвідуванню туристичних локацій, отже – вони краще фінансуються спонсорами й органами місцевого самоврядування.

Мистецькі фестивалі спрямовані не на швидкий економічний ефект, а на трансляцію соціально й культурно значущої інформації. Вони формують екзистенційні й ціннісні орієнтації учасників, збирають елітарну частину публіки, їх програми потребують певної внутрішньої підготовки слухачів (глядачів). Таким чином, мистецький фестиваль забезпечує ширший спектр завдань комунікації: інформаційне, інтерактивне, гносеологічне, аксіологічне, семіотичне.

Література

1. Габчак Н.Ф. Фестивальний туризм Закарпаття та його регіональна політика / Н. Ф. Габчак // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2013. - Вип. 44. – С. 256-262.

2. Каган М. С. Человеческая деятельность: Опыт системного анализа / М.С.Каган. – М. : Политиздат, 1974. – 328 с.

УДК 373.2.015.31:17.022.1:82-93(043.2)

САВКО Л. М., ПОПОВИЧ Н. Ф.,
Мукачівський державний університет

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Питання моралі, морального виховання і морального розвитку є дуже важливими. Здавна український народ ототожнював поняття «мораль» і «виховання», адже тільки про моральну людину говорили, що вона вихована.

Актуальність теми обумовлена необхідністю вирішення проблеми формування моральних цінностей у дітей дошкільного віку за допомогою художньої літератури в сучасних умовах соціуму. Адже в дитячому середовищі спостерігається зниження інтересу до художнього слова, що, у свою чергу, ускладнює прилучення дітей до світу літератури, а через неї – до фундаментальних цінностей моралі.

Важливим в опануванні норм і правил моральної поведінки є період дошкільного дитинства як етап сенситивності розвитку багатьох сфер і формування основ особистості. Саме тому нині одним із найважливіших завдань дошкільної освіти є надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості.

Аналіз досліджень із проблем морального виховання дітей дошкільного віку переконує в тому, що з різноманітних питань морального виховання дошкільнят здійснено ряд публікацій [1; 2; 3; 4; 5].

Різні аспекти використання дитячої літератури як засобу формування особистості дитини висвітлювали у своїх дослідженнях такі науковці, як А. Богуш, Л. Вовк, В. Гуменна, Л. Дрофань, М. Євтух, С. Золотухіна, Я. Кодлюк, І. Козак, Н. Кузьменко, М. Малиш, К. Чорна, Б. Якимович та ін.

Свого часу такі видатні представники прогресивної педагогічної думки, письменники та громадські діячі, як Т. Шевченко, О. Духнович, Б. Грінченко, М. Драгоманов, М. Коцюбинський, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, Леся Українка, І. Франко вказували на важливість виховання дітей засобами художнього слова. Адже саме література як вид мистецтва покликана плекати високі духовні цінності, почуття прекрасного, гуманізм тощо.

Органічною складовою художньої літератури є дитяча література, яка володіє потужним виховним потенціалом і сприяє становленню й розвитку підростаючої особистості.

Поняття «дитяча література» виникає на перетині трьох уявлень – про дитячий твір (як результат цілеспрямованої діяльності письменника), дитяче читання (як взаємодія дитини з текстом твору – читання, слухання, перечитування, переказування, доповнення тощо) та дитячу книгу (як фізичний спосіб існування твору).

Дитяча художня література має велику перевагу серед мистецтв як засіб виховання гуманних почуттів та формування духовних цінностей у дітей дошкільного віку. Ця перевага виявляється в можливості активно впливати на почуття і розум дитини, розвивати її емпатійність, емоційність. Недостатній розвиток цих якостей призводить до формування особистості, яка не відчуває почуття й емоції інших, не розуміє, не співпереживає.

Виховання художнім словом призводить до великих змін в емоційній сфері дітей, що сприяє появі гуманного відгуку на різні життєві події, перебудовує їхній суб'єктивний світогляд. Під час читання творів дитина уявляє певну картину, ситуацію, образ, переживає описані події, і чим сильніші її переживання, тим розвиненіші її почуття й уявлення про дійсність.

Моральні норми та правила в художніх творах стають доступними і зрозумілими дошкільнятам та легко приймаються ними як єдиний правильний варіант поведінки. Діти ніби стають учасниками подій художнього твору.

Важлива функція моральних цінностей у тому, що вони містять зразок поведінки, а особливий виховний вплив використання дитячої художньої літератури полягає в тому, що значення моральних норм у них пояснюється не абстрактно, а на конкретних ситуаціях. Моральне повчання, яке діти зрозуміють з творів художньої літератури допоможе їм отримати чіткі орієнтири у системі цінностей, закласти основи міцних моральних переконань, сформувані власну модель поведінки в суспільстві. Зміст творів захоплює дітей, вводить у вир цікавих подій, змушує хвилюватися за дійових осіб. Саме переживання за літературних героїв викликає у дітей співчуття, милосердя, доброзичливість, гуманність.

Залучення дітей до світу художньої літератури починається ще з раннього віку за допомогою потішок, пестушок, забавлянок, колискових пісень. Згодом дошкільнята ознайомлюються з іншими жанрами дитячої літератури: приказками та прислів'ями, загадками і скоромовками, лічилками, казками, байками, легендами, поетичними творами та ін.

Художнє слово має великий вплив на свідомість, почуття, моральність дитини за умови правильного вибору літературного твору, осучаснених способів його використання в навчально-виховному процесі дошкільних закладів. Дитяча література є ефективним засобом розширення кола уявлень дошкільнят про природу й довкілля, збагачення їхнього запасу різногалузевих знань, а також морального та емоційно-ціннісного розвитку. Відтак, будь-який літературний твір – фольклорний чи авторський – повинен стимулювати мовленнєву й інтелектуальну активність дитини, її мислення та уяву, бути для маленького читача (слухача) об'єктом цілеспрямованих спостережень, елементарного аналізу, творчих дій.

Отже, дитяча література є важливим засобом морального виховання дітей дошкільного віку, активно впливає на почуття і розум дитини, забезпечує розуміння та прийняття моральних норм.

Література

1. Коченгіна М. Дошкільник і книжка: щоб знайомство було вдалим / М. Коченгіна // Дошкільне виховання. – 2018. – №2. – С. 6-11.
2. Лохвицька Л. Моральне виховання: погляди класиків і практика сьогодення / Л. Лохвицька // Дошкільне виховання. – 2018. – №12. – С. 21-23.
3. Лохвицька Л. Чи вихований морально ваш дошкільник? / Л. Лохвицька // Дошкільне виховання. – 2017. – №10. – С. 6-10.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка / Т. І. Поніманська. – К. : «Академвидав», 2004. – 456 с.
5. Прозорова Л. Казки, що вчать доброти / Л. Прозорова // Дошкільне виховання. – 2017. – №3. – С.16-18.

УДК 004:316.3:159.923(043.2)

СІДУН Я.Є., ПРОКОПОВИЧ Л.С.,
Мукачівський державний університет

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ТА СУСПІЛЬСТВА

Всесвітня економічна, політична та культурна інтеграція й уніфікація, які активізувалися останнім часом, свідчать про входження суспільства в глобалізаційний простір. Звуження темпоральних та дистанційних меж, розширення інформаційного поля істотно вплинули на соціум, стали відчутними для кожного індивідуума, інтегрованого в глобалізаційне середовище. Мовна ситуація, що склалася на межі тисячоліть, потребує більш детального вивчення лінгвальних процесів, особливо тих, які відбуваються в цифровому середовищі. «Адже активний розвиток інформаційних технологій швидко змінює умови функціонування мови, що призводить до втрати можливості досліджувати унікальні часові пласти її розвитку в комп'ютерному середовищі, зокрема Інтернеті» [1, с. 210].

За визначенням одного з провідних спеціалістів у галузі інформатизації Е.П.Семенюка, інформаційна культура – це складова людської культури взагалі, яка характеризує рівень усіх комунікативних процесів, що

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>